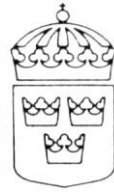

Motion till riksdagen

1987/88:Ub18

av Pär Granstedt m. fl.¹(c)

med anledning av prop. 1987/88:109 om urval
m. m. till högskoleutbildning

Mot.
1987/88
Ub18—24

Centerpartiet har i annat sammanhang föreslagit att betygssystemet skall bli föremål för en parlamentarisk utredning. Vi har därvid pekat på de brister som det nuvarande relativa betygssystemet har och på det angelägna att eftersträva ett mera kunskapsrelaterat betygssystem. Vi har också framhållit vikten av att betygen som merit kompletteras med hänsyn till olika typer av praktiska och konstnärliga färdigheter beroende på vilken typ av vidareutbildning som avses. Vi anser därför inte att ett system för urval till högskoleutbildning som bygger på det nuvarande relativa betygssystemet kan utgöra någon mera långsiktig lösning på urvalsproblemet. Självfallet måste den av oss föreslagna betygsutredningen ha fria händer att på nytt se över frågan om intagning till högskolan. Vi ser således den nu aktuella reformen som ett provisorium.

Allmän behörighet

Tillträdesutredningen föreslog att nuvarande krav för allmänbehörighet avseende kunskaper i svenska och engelska motsvarande två årskurser på tvåårig linje i gymnasieskolan skulle skärpas genom att krav på minst betyget 3 i vardera ämnet införs. Föredragande statsrådet avvisar förslaget på principiella grunder. Han hänvisar bl. a. att det relaterade betygssystemet alltid innebär att en viss andel elever hamnar under betyget 3. Det är ett riktigt konstaterande och ett exempel på det relativa betygssystemets svaghet. Inte desto mindre är det viktigt med hänsyn till elevernas studiesituation att säkerställa att de påbörjar sina högskolestudier med tillräckliga kunskaper i svenska och engelska. Därför finns det anledning att följa utredningens förslag på den här punkten. Samtidigt är det viktigt att garantera den som inte uppnår allmän behörighet på sina gymnasiebetyg en kompletteringsutbildning så att detta inte blir ett rent hinder för den som vill söka sig vidare till högskolan.

Vi vill framhålla att det här problemet undanröjs om i princip alla gymnasieutbildningar görs treåriga. Centern föreslår i en annan motion att en sådan reform skall genomföras fr. o. m. hösten 1989. En förändring av reglerna för allmän behörighet av det slag som vi har angett här bör därför endast aktualiseras om den s. k. ÖGY-reformen skjuts på framtiden. Vad vi här anfört om principer för allmän behörighet bör riksdagen ge regeringen till känna.

Propositionens förslag när det gäller intagning av elever från folkhögskolan innebär att de krav som tidigare framförts från såväl centern som samverkans- och elevorganisationer inom folkhögskolan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

Arbetslivserfarenhet

Frågan om arbetslivserfarenhetens meritvärde är mycket omdiskuterad. Enligt vår uppfattning så är det angeläget att den nogsnadsprocess som arbetslivserfarenhet i allmänhet innebär kan tillgodoräknas som merit för den som söker sig till högskolan i viss utsträckning. Det förslag som propositionen anger här förefaller rimligt avvägt.

Förutom det generella meritvärdet av allmän arbetslivserfarenhet så finns det anledning att också ge ett meritvärde av relevant arbetslivserfarenhet för vissa utbildningar. Det kan exempelvis vara rimligt att låta erfarenhet av sjukvårdsarbete vara en extra merit för sökande till sjuksköterske- och läkarutbildning. Yrkesarbete inom industrin kan vara en merit för vissa tekniska utbildningar, kontorsarbete för administrativt inriktade utbildningar etc.

Det kan säkert ifrågasättas om den här typen av erfarenhet i och för sig förbättrar studentens studiefärdighet. Erfarenheterna är härvidlag mångtydiga. Vårt förslag motiveras mera av att erfarenheten av arbete på fältet kan vara en mycket stor tillgång i den yrkesroll som högskoleutbildningen är en förberedelse för. För en läkare kan det vara en mycket stor tillgång att någon gång ha arbetat som sjukvårdsbiträde, och för en civilingenjör inom industrin att ha stått på verkstadsgolvet etc. För vissa socialt inriktade utbildningar bör också verksamhet inom föreningsliv vara en merit. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i dessa frågor.

Könskvotering

Vi delar regeringens uppfattning att könskvotering inte bör användas generellt. Även för särskilda utbildningar bör frågan om könskvotering prövas mycket restriktivt. Det är viktigt att det i varje enskilt fall kan åberopas särskilda skäl för att en könsmissig utjämning måste komma till stånd genom denna typ av åtgärder. En allmän uppfattning att kunskapskraven inom ett visst yrkesområde ställs lägre för det ena könet än det andra skulle kunna motverka jämställdhetssträvandena. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Lokal antagning

Regeringsförslaget bygger i allt väsentligt på en fortsatt central antagning. Vissa undantag görs dock. Enligt vår uppfattning finns det anledning att närmare pröva förutsättningarna för en mer omfattande lokal antagning. Detta skulle stärka högskolornas självständighet och underlätta en profilering. Regeringen bör ta initiativ till att frågan om en övergång till mer lokal intagning till högskolan utreds.

Hemställan

Mot. 1987/88
Ub18

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anføres rörande kunskaper i svenska och engelska som grund för allmän behörighet,
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära utredning och förslag rörande värdering av för vissa utbildningar relevant arbetslivserfarenhet,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anføres rörande könskvotering,
4. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära utredning och förslag rörande övergång till mer lokal intagning till högskolan.

Stockholm den 5 april 1988

Pär Granstedt (c)

Larz Johansson (c)

Jan Hyttring (c)

Marianne Andersson (c)

Karl Boo (c)

Kerstin Göthberg (c)

Stina Gustavsson (c)